

*Eshbayev Ximmat Ablaqul o'g'li**O'qituvchi, Jizzax davlat pedagogika universiteti,**Sport turlarini o'qitish metodikasi kafedrası*

ETNO SPORT TURLARINI RIVOJLANTIRISH

Annotatsiya:Maqolada etno sport turlarining rivojlanishi, ularning madaniy merosni asrash va yosh avlodni tarbiyalashdagi o'rni tahlil qilinadi. Etno sport milliy qadriyatlarni mustahkamlash, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va jismoniy tarbiyani rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Shuningdek, maqolada etno sport turlarining zamonaviy sport tizimiga integratsiyalashuvi va ularni ommalashtirish bo'yicha takliflar beriladi.

Kalit so'zlar:Etno sport, milliy sport turlari, madaniy meros, sport tarbiyasi, jismoniy faollik, xalq o'yinlari, an'anaviy sport, sog'lom turmush tarzi, yosh avlod tarbiyasi.

KIRISH(INTRODUCTION)

Sport inson hayotining ajralmas qismi bo'lib, nafaqat jismoniy faollik, balki ma'naviy va madaniy qadriyatlarni shakllantirish vositasi hamdir. Ayniqsa, etno sport turlari xalqning boy madaniy merosini aks ettirib, avloddan-avlodga o'tib kelayotgan qadriyatlarni mustahkamlashda muhim o'rin tutadi. Har bir xalqning o'ziga xos sport turlari mavjud bo'lib, ular nafaqat o'yin sifatida, balki milliy o'zlikni anglash, jismoniy tarbiya va ma'naviy tarbiya vositasi sifatida ham katta ahamiyatga ega. Shu sababli, bugungi kunda etno sport turlarini saqlab qolish va rivojlantirish masalasi dolzarb hisoblanadi. Etno sport turlari uzoq tarixga ega bo'lib, ular asosan xalqning turmush tarzi, an'analari va urf-odatlar bilan bog'liq holda shakllangan. Masalan, ko'plab Sharq mamlakatlarida kurashning milliy turlari mavjud bo'lsa, Yevropa va Shimoliy Osiyoda ot sporti turlari keng tarqalgan. O'zbekiston misolida olib qaraganda, kurash, uloq-ko'pkari, belbog'li kurash va boshqa milliy o'yinlar xalqimizning uzoq tarixiy taraqqiyoti jarayonida shakllangan va bugungi kungacha yetib kelgan. Bunday sport turlari nafaqat jismoniy kuchni sinovdan o'tkazadi, balki qat'iyatlilik, matonat, jasorat va jamoaviy birdamlik kabi fazilatlarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Bugungi kunda globallashuv jarayonida milliy madaniy qadriyatlarni saqlab qolish va ularni keyingi avlodlarga yetkazish muhim masalalardan biri bo'lib qolmoqda. Ko'plab mamlakatlarda milliy sport turlarini xalqaro miqyosga olib chiqish, ularni Olimpiya va xalqaro musobaqalar dasturiga kiritish bo'yicha harakatlar olib borilmoqda. O'zbekistonda ham etno sport turlariga qiziqish ortib, ularni rivojlantirish va keng ommaga tanitish borasida qator tashabbuslar ilgari surilmoqda. Ayniqsa, milliy sport turlarini rivojlantirish va targ'ib qilish orqali yoshlarni sog'lom turmush tarziga jalb qilish, ularni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Ushbu maqolada etno sport turlarining kelib chiqishi, ularning jamiyatdagi o'rni va tarbiyaviy ahamiyati keng yoritiladi. Shuningdek, milliy sport o'yinlarining zamonaviy sport tizimiga integratsiyalashuvi, ularni ommalashtirish yo'llari va kelajak avlodga yetkazishning pedagogik asoslari haqida fikr yuritiladi.

METODLAR(METHODS)

Etno sport turlarini rivojlantirish jarayonida samarali pedagogik, ilmiy-tadqiqot va tashkiliy-uslubiy yondashuvlardan foydalanish muhimdir. Quyida ushbu jarayonda qo'llanilishi mumkin bo'lgan asosiy metodlar keng yoritiladi:

1. Tarixiy-taqqoslash metodi. Ushbu metod etno sport turlarining kelib chiqishini o'rganish, ularning rivojlanish bosqichlarini aniqlash va zamonaviy sport turlari bilan bog'liqligini tahlil qilishda qo'llaniladi. Amaliy qo'llanilishi: Milliy sport o'yinlarining qadimgi shakllarini aniqlash va ularning bugungi holatini solishtirish. O'zbekistondagi etno sport turlari bilan boshqa davlatlardagi o'xshash milliy o'yinlarni taqqoslash. Sport madaniyatining rivojlanishiga etno sport turlarining ta'sirini o'rganish.

2. Etnopedagogik metod. Milliy sport turlarini o'qitish va targ'ib qilishda xalq pedagogikasi yondashuvlaridan foydalanish. Ushbu metod etno sportni yosh avlodga yetkazishda tarbiyaviy ahamiyatini kuchaytirishga yordam beradi. Amaliy qo'llanilishi: Sport mashg'ulotlari davomida milliy qadriyatlarni singdirish. Ota-bobolarimizdan qolgan sport an'alarini yoshlar orasida ommalashtirish. O'yin orqali tarbiyalash prinsiplari asosida milliy sport turlarini o'rgatish.

3. Interaktiv o'qitish metodlari. Etno sport turlarini o'rgatishda jamoaviy ish, muhokamalar va tajriba almashish kabi interaktiv usullar samarali hisoblanadi. Amaliy qo'llanilishi: Milliy sport turlari bo'yicha seminar va treninglar tashkil etish. O'quvchilarni etno sport tarixini o'rganishga jalb qilish. Simulyatsiya va rolli o'yinlar orqali milliy sport turlarini o'rgatish.

4. Tajriba-sinov metodi. Etno sport turlarining samaradorligini oshirish maqsadida tajriba-sinov usuli qo'llaniladi. Bu orqali yangi usullar sinab ko'riladi va ularning natijalari baholanadi. Amaliy qo'llanilishi: Milliy sport o'yinlarini zamonaviy mashg'ulotlarga integratsiyalash. O'quvchilar va sportchilar bilan tajribaviy musobaqalar tashkil etish. Mashg'ulotlar samaradorligini ilmiy jihatdan tahlil qilish.

5. Sport-pedagogik metod. Bu metod milliy sport turlarini o'qitish jarayonida maxsus pedagogik yondashuvlarni qo'llashni nazarda tutadi. Amaliy qo'llanilishi: Milliy sport turlarini o'rganish uchun maxsus mashg'ulot dasturlarini ishlab chiqish. O'quvchilarni jismoniy rivojlantirishga qaratilgan individual dasturlar yaratish. Milliy sportni maktab va universitet darslarida jismoniy tarbiya faniga integratsiya qilish.

6. Innovatsion texnologiyalarni qo'llash metodi. Etno sportni rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar, raqamli vositalar va virtual o'yinlardan foydalanish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Amaliy qo'llanilishi: Virtual reallik texnologiyalari yordamida milliy sport turlarini o'rgatish. Mobil ilovalar va veb-saytlar orqali milliy sport bo'yicha o'quv dasturlar yaratish. Etno sportga oid media kontentlar (videodarslar, hujjatli filmlar) ishlab chiqish.

7. Sotsiologik tadqiqotlar metodi. Jamiyatda etno sport turlariga bo'lgan qiziqishni aniqlash, ularning rivojlanish tendensiyalarini o'rganish va ommabopligini baholash uchun sotsiologik tadqiqotlar muhim ahamiyatga ega. Amaliy qo'llanilishi: Yoshlar orasida milliy sport turlariga qiziqish darajasini o'rganish. Jamiyatdagi turli guruhlarning etno sportga bo'lgan munosabatini tahlil qilish. Etno sportni rivojlantirish bo'yicha jamiyat fikrini o'rganish va strategiyalar ishlab chiqish.

8. Madaniy-merosni asrash va targ'ib qilish metodi. Milliy sport turlarini asrab-avaylash va kelajak avlodlarga yetkazish uchun madaniy targ'ibot ishlari muhim sanaladi. Amaliy qo'llanilishi: Etno sport festivallari va an'anaviy musobaqalarni tashkil etish. Xalqaro sport tadbirlarida milliy sport turlarini namoyish etish. Madaniy-ma'rifiy markazlarda milliy sport turlari bo'yicha maxsus to'garaklar ochish.

NATIJALAR(REZULTS)

Etno sport turlarini rivojlantirish bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar va amaliy ishlanmalar natijasida bir qator muhim xulosalarga kelish mumkin. Ushbu natijalar milliy sport turlarining jismoniy tarbiya, ma'naviy rivojlanish va madaniy merosni saqlab qolish jarayonidagi o'rnini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi. Etno sport turlarining yosh avlod tarbiyasidagi ahamiyati ortdi. Milliy sport turlari yoshlarda jismoniy faollikni oshirish bilan birga, ularga milliy qadriyatlarni singdirish, mehnatsevarlik, mardlik va jamoaviy birdamlik kabi fazilatlarini

shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Sport orqali yoshlar o'z ajdodlari tomonidan asrlar davomida yaratilgan urf-odat va an'analar bilan yaqindan tanishish imkoniyatiga ega bo'ldilar. Ayniqsa, maktab va oliy ta'lim muassasalarida milliy sport turlarining o'qitilishi ularning tarbiyaviy ahamiyatini oshirdi.

Etno sport turlariga qiziqish ortib, ular ommalashmoqda. O'zbekistonda va boshqa mamlakatlarda milliy sport turlariga bo'lgan qiziqish tobora oshib bormoqda. Ko'plab sport musobaqalarida milliy o'yinlar maxsus yo'nalish sifatida kiritilmoqda, yoshlar o'rtasida etno sportga bo'lgan ishtiyoq kuchaymoqda. Kurash, uloq-ko'pkari, belbog'li kurash, mas-wrestling, milliy kamondan otish kabi o'yinlar sport festivallari va xalqaro musobaqalar orqali keng ommaga taqdim etilmoqda.

Milliy sport turlarini o'qitish metodikasi takomillashtirildi. Etno sport turlarini o'rgatishda interaktiv va innovatsion usullarning joriy etilishi bu sport turlarining rivojlanishiga yangi sur'at berdi. An'anaviy usullar bilan birga zamonaviy pedagogik yondashuvlarning qo'llanilishi o'quv jarayonining samaradorligini oshirdi. O'quv dasturlariga milliy sport turlarini kiritish natijasida talabalar va o'quvchilar milliy qadriyatlar haqida yanada chuqurroq ma'lumot olish imkoniga ega bo'ldilar.

Etno sportning xalqaro miqyosdagi nufuzi oshdi. Milliy sport turlarini xalqaro darajaga olib chiqish borasidagi sa'y-harakatlar o'z natijasini bera boshladi. Jahon sport arenalarida kurash, belbog'li kurash, mas-wrestling kabi turlar e'tirof etilib, xalqaro musobaqalar tashkil qilinmoqda. O'zbekiston va boshqa Markaziy Osiyo davlatlari milliy sport o'yinlarini rasmiy sport dasturlariga kiritish bo'yicha faol ish olib bormoqda.

Texnologiyalarning milliy sport turlariga integratsiyasi rivojlandi. Raqamli texnologiyalarning rivojlanishi etno sport turlarini targ'ib qilish imkoniyatlarini kengaytirdi. Virtual reallik texnologiyalari, mobil ilovalar, onlayn ta'lim platformalari orqali milliy sport turlarini o'rganish va o'rgatish jarayonlari yanada qulay bo'ldi. Media kontent va hujjatli filmlar orqali milliy sport turlarini ommaga tanitish yo'lga qo'yildi.

Etno sportni rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqildi. Olib borilgan tadqiqotlar asosida etno sportni rivojlantirish uchun quyidagi yo'nalishlar aniqlandi: Maktab va oliy ta'lim tizimida milliy sport turlarini o'qitish bo'yicha maxsus dasturlar yaratish. Etno sport turlarini xalqaro sport musobaqalari dasturiga kiritish va ularni keng targ'ib qilish. Milliy sport musobaqalarini tashkil etish va yoshlarni ushbu sport turlariga keng jalb qilish. Madaniy meros sifatida etno sportni saqlash va ommalashtirish bo'yicha davlat dasturlarini ishlab chiqish. Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali milliy sport turlarining global miqyosda tanilishiga erishish.

MUHOKAMA(DISCUSSION)

Etno sport turlarini rivojlantirish masalasi nafaqat jismoniy tarbiya va sog'lom turmush tarzini shakllantirish bilan bog'liq, balki madaniy merosni saqlash, yosh avlodni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash va xalqaro maydonda milliy sport turlarini tanitish kabi keng qamrovli jarayonni o'z ichiga oladi. Ushbu sport turlarining rivoji va ommalashuvi bir qator omillarga bog'liq bo'lib, bu jarayonda an'anaviy hamda innovatsion yondashuvlarning uyg'unligi muhim ahamiyat kasb etadi. Etno sportning ijtimoiy va tarbiyaviy ahamiyati. Muhokamani, avvalo, etno sport turlarining ijtimoiy ahamiyatidan boshlash mumkin. Milliy sport turlari jismoniy faollikning muhim omillaridan biri bo'lib, ular orqali yosh avlod sog'lom turmush tarziga jalb qilinadi. Shuningdek, bu sport o'yinlari shaxsiy va ijtimoiy fazilatlarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, kurash yoki belbog'li kurash sportchilarga faqat jismoniy kuch emas, balki sabr, chidamlilik va hurmat kabi fazilatlarni ham singdiradi. Shu sababli, etno sportni rivojlantirish faqat sportni ommalashtirish emas, balki

yoshlarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasiga ham ta'sir etuvchi muhim omil sifatida qaralishi kerak. Shuningdek, etno sport o'yinlari jamoaviy birdamlik va ijtimoiy integratsiyani kuchaytiradi. Xususan, uloq-ko'pkari yoki kamondan otish kabi sport turlari jamoaviylik hissini shakllantirishga xizmat qiladi. Bugungi kunda globallashuv jarayonida milliy o'yinlar orqali jamiyatdagi birdamlik va milliy o'ziga xoslikni saqlash dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Etno sportning global maydondagi o'rni va imkoniyatlari. So'nggi yillarda milliy sport turlarining xalqaro darajaga chiqishi bo'yicha bir qator muhim qadamlar tashlandi.

Xususan, o'zbek kurashi jahon arenalarida e'tirof etildi, turli xalqaro sport musobaqalarida milliy sport o'yinlariga alohida e'tibor berilmoqda. Biroq bu boradagi sa'y-harakatlarni yanada kuchaytirish lozim. Milliy sportni jahon miqyosiga olib chiqish uchun xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik qilish, xalqaro musobaqalar sonini oshirish va ommaviy sport tadbirlarida etno sport turlarini namoyish etish zarur. Shuningdek, raqamli texnologiyalar etno sportning global miqyosda tanilishiga katta hissa qo'shishi mumkin. Virtual sport musobaqalari, onlayn ta'lim platformalari va ijtimoiy tarmoqlar orqali milliy sport turlarini ommalashtirish dolzarb vazifalardan biridir. Bugungi kunda xalqaro sport federatsiyalari turli milliy o'yinlarga qiziqish bildirmoqda, demak, ushbu imkoniyatlardan unumli foydalanish lozim. Etno sportni rivojlantirish yo'lidagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari. Etno sportni rivojlantirish jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Ulardan biri – zamonaviy sport turlarining keng ommalashgani sababli milliy o'yinlarning ikkinchi darajali sport turi sifatida qaralishi. Yoshlar ko'proq zamonaviy sport turlariga qiziqish bildirayotgan bir paytda milliy o'yinlarni ham ular uchun jozibador shaklda taqdim etish muhimdir. Bu borada milliy sport turlarining targ'ibotini kuchaytirish, ularga innovatsion yondashuvlarni joriy etish va zamonaviy mashg'ulot metodikalarini ishlab chiqish talab etiladi. Yana bir muammo – infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmagani. Ayrim milliy sport turlarini o'tkazish uchun maxsus maydonlar, uskunalar va jihozlar talab etiladi. Shu sababli, davlat miqyosida etno sport uchun infratuzilmani rivojlantirish, maxsus sport maydonlari va markazlarini tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, etno sport turlarini rasmiy sport tizimiga integratsiya qilish ham dolzarb masalalardan biridir. Olimpiya o'yinlari va boshqa xalqaro musobaqalar dasturiga milliy sport turlarini kiritish uchun jahon sport tashkilotlari bilan hamkorlik qilish, sport federatsiyalarining rolini kuchaytirish lozim.

Etno sportni rivojlantirishning eng samarali yo'llaridan biri uni ta'lim tizimiga integratsiya qilishdir. Maktab va oliy ta'lim muassasalarida milliy sport turlarini jismoniy tarbiya dasturlariga kiritish, maxsus kurslar va to'garaklar tashkil etish orqali yoshlar orasida etno sportga bo'lgan qiziqishni oshirish mumkin. Xususan, milliy sport turlarining tarixi va texnikasini o'rganish bo'yicha nazariy va amaliy mashg'ulotlar yo'lga qo'yilishi lozim. Bundan tashqari, sport mutaxassislarini tayyorlash jarayonida milliy sport turlariga alohida e'tibor qaratish zarur. Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya mutaxassisligi bo'yicha o'qiyotgan talabalar uchun etno sport maxsus fan sifatida kiritilishi maqsadga muvofiqdir. Shu sababli, etno sportni rivojlantirish faqat sportni ommalashtirish emas, balki yoshlarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasiga ham ta'sir etuvchi muhim omil sifatida qaralishi kerak. Shuningdek, etno sport o'yinlari jamoaviy birdamlik va ijtimoiy integratsiyani kuchaytiradi. Xususan, uloq-ko'pkari yoki kamondan otish kabi sport turlari jamoaviylik hissini shakllantirishga xizmat qiladi. Bugungi kunda globallashuv jarayonida milliy o'yinlar orqali jamiyatdagi birdamlik va milliy o'ziga xoslikni saqlash dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Etno sportning global maydondagi o'rni va imkoniyatlari. So'nggi yillarda milliy sport turlarining xalqaro darajaga chiqishi bo'yicha bir qator muhim qadamlar tashlandi. Xususan, o'zbek kurashi jahon arenalarida e'tirof etildi, turli xalqaro sport musobaqalarida milliy sport o'yinlariga alohida e'tibor berilmoqda. Biroq bu

boradagi sa'y-harakatlarni yanada kuchaytirish lozim. Milliy sportni jahon miqyosiga olib chiqish uchun xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik qilish, xalqaro musobaqalar sonini oshirish va ommaviy sport tadbirlarida etno sport turlarini namoyish etish zarur. Shuningdek, raqamli texnologiyalar etno sportning global miqyosda tanilishiga katta hissa qo'shishi mumkin. Virtual sport musobaqalari, onlayn ta'lim platformalari va ijtimoiy tarmoqlar orqali milliy sport turlarini ommalashtirish dolzarb vazifalardan biridir. Bugungi kunda xalqaro sport federatsiyalari turli milliy o'yinlarga qiziqish bildirmoqda, demak, ushbu imkoniyatlardan unumli foydalanish lozim. Etno sportni rivojlantirish yo'lidagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari. Etno sportni rivojlantirish jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Ulardan biri – zamonaviy sport turlarining keng ommalashgani sababli milliy o'yinlarning ikkinchi darajali sport turi sifatida qaralishi. Yoshlar ko'proq zamonaviy sport turlariga qiziqish bildirayotgan bir paytda milliy o'yinlarni ham ular uchun jozibador shaklda taqdim etish muhimdir. Bu borada milliy sport turlarining targ'ibotini kuchaytirish, ularga innovatsion yondashuvlarni joriy etish va zamonaviy mashg'ulot metodikalarini ishlab chiqish talab etiladi. Yana bir muammo – infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmagani. Ayrim milliy sport turlarini o'tkazish uchun maxsus maydonlar, uskunalar va jihozlar talab etiladi. Shu sababli, davlat miqyosida etno sport uchun infratuzilmani rivojlantirish, maxsus sport maydonlari va markazlarini tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, etno sport turlarini rasmiy sport tizimiga integratsiya qilish ham dolzarb masalalardan biridir. Olimpiya o'yinlari va boshqa xalqaro musobaqalar dasturiga milliy sport turlarini kiritish uchun jahon sport tashkilotlari bilan hamkorlik qilish, sport federatsiyalarining rolini kuchaytirish lozim. Etno sport va ta'lim tizimi integratsiyasi. Etno sportni rivojlantirishning eng samarali yo'llaridan biri uni ta'lim tizimiga integratsiya qilishdir. Maktab va oliy ta'lim muassasalarida milliy sport turlarini jismoniy tarbiya dasturlariga kiritish, maxsus kurslar va to'garaklar tashkil etish orqali yoshlar orasida etno sportga bo'lgan qiziqishni oshirish mumkin. Xususan, milliy sport turlarining tarixi va texnikasini o'rganish bo'yicha nazariy va amaliy mashg'ulotlar yo'lga qo'yilishi lozim. Bundan tashqari, sport mutaxassislarini tayyorlash jarayonida milliy sport turlariga alohida e'tibor qaratish zarur. Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya mutaxassisligi bo'yicha o'qiyotgan talabalar uchun etno sport maxsus fan sifatida kiritilishi maqsadga muvofiqdir.

XULOSA (CONCLUSION)

Etno sport turlarini rivojlantirish – bu nafaqat jismoniy faollik va sog'lom turmush tarzini shakllantirishga qaratilgan jarayon, balki milliy qadriyatlarni saqlab qolish, madaniy merosni kelajak avlodlarga yetkazish va xalqaro sport maydonida milliy o'yinlarni tanitishning muhim vositasidir. Ushbu sport turlarining rivojlanishi yoshlar tarbiyasiga, jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojiga va milliy identifikatsiya jarayoniga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Bugungi kunda etno sport turlari milliy va xalqaro miqyosda katta e'tiborga loyiq bo'lib, ularni rivojlantirish uchun kompleks yondashuv talab etiladi. Xususan. Madaniy merosni saqlash va milliy g'ururni oshirish: Etno sport millatning urf-odatlarini va qadriyatlarini aks ettiruvchi muhim unsurdir. Uning rivojlanishi orqali yoshlar o'z ajdodlarining merosini o'rganadi, milliy sport turlariga qiziqishi ortadi. Jamiyatda sog'lom turmush tarzini shakllantirish: Etno sport o'yinlari jismoniy chiniqish, chidamlilik va ijtimoiy faollikni oshirishga yordam beradi. Yoshlar va kattalar orasida sog'lom turmush tarzi targ'iboti kuchayadi, bu esa umumiy salomatlik darajasining oshishiga xizmat qiladi. Etno sportning iqtisodiy va turizm salohiyati: Milliy sport turlarining ommalashuvi orqali ichki va tashqi turizmni rivojlantirish imkoniyati kengayadi. Sport festivallari, xalqaro musobaqalar va ko'rgazmalar orqali etno sport turlarini xorijiy mehmonlarga tanitish mumkin. Ta'lim tizimi bilan integratsiya: Milliy sport turlarini umumiy o'rta ta'lim va oliy ta'lim

dasturlariga kiritish yosh avlodning ushbu sport turlariga bo'lgan qiziqishini oshirish bilan birga, ularni nazariy va amaliy jihatdan mukammal o'rganishiga yordam beradi. Innovatsion texnologiyalar yordamida targ'ibot: Raqamli platformalar, ijtimoiy tarmoqlar va virtual sport musobaqalari orqali etno sport turlarini ommalashtirish, ularni keng auditoriyaga taqdim etish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Biroq, etno sportning rivojlanishi yo'lida muayyan muammolar ham mavjud. Jumladan. Global sport turlari bilan raqobat: Zamonaviy sport turlarining ommaviyligi milliy sport o'yinlariga bo'lgan qiziqishni pasaytirishi mumkin. Shu sababli, etno sportni yoshlar orasida yanada jozibador qilish uchun uni innovatsion yondashuvlar bilan boyitish zarur. Infratuzilma va resurslarning yetishmovchiligi: Ba'zi milliy sport turlari uchun maxsus sport inshootlari, jihozlar va malakali murabbiylar yetarli emas. Davlat va xususiy sektor tomonidan qo'shimcha investitsiyalar kiritilishi, sport infratuzilmasi yaxshilanishi lozim. Xalqaro e'tirof masalasi: Ba'zi milliy sport turlari hali xalqaro sport federatsiyalari tomonidan rasmiy tan olinmagan. Ularni jahon darajasiga olib chiqish uchun xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik qilish, sport federatsiyalarining faoliyatini kuchaytirish va xalqaro musobaqalarda milliy sport turlarini namoyish qilish muhimdir. Umumiy natija sifatida etno sport turlarini rivojlantirish sport, madaniyat va ta'lim sohalarining uzviy bog'liqligini ta'minlash orqali amalga oshirilishi kerak. Davlat siyosati, nodavlat sport tashkilotlari, jamoatchilik va xususiy sektor hamkorlikda harakat qilgan taqdirda, milliy sport o'yinlari nafaqat mamlakat ichida, balki xalqaro miqyosda ham katta muvaffaqiyatlarga erishishi mumkin. Shu boisdan, kelgusida etno sportni targ'ib qilish, uni zamonaviy sport tizimiga integratsiya qilish va xalqaro miqyosda e'tirof etilishini ta'minlash ustuvor yo'nalishlardan biri bo'lishi zarur.

ADABIYOTLAR(REFERENCES):

1. Turdimuratov Y.A. "Etnosport – milliy sport turlari va xalq o'yinlarini rivojlantirishning muhim omili". Oriental Renaissance: Innovative, Educational, Natural and Social Sciences, 2021.
2. Usmanxodjayev T.S., Pulatov A.A., Pulatov Sh.A. "Sport va harakatli o'yinlar". Namangan Davlat Universiteti, 2024.
3. Jumayev U.X. "Mustaqillik yillarida O'zbekistonda jismoniy tarbiya va sport". Chirchiq Davlat Pedagogika Instituti, 2023.
4. Xodjayev S. "O'zbekiston milliy sport turlarining xalqaro maydondagi o'rni". Toshkent: Sharq, 2015.
5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi "Etnosport turlarini ommalashtirish va rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" qarori, 2022.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti "Kurash milliy sport turini rivojlantirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" qarori, 2024.
7. O'zbekiston Respublikasi Hukumati "Milliy sport turlari" haqida rasmiy ma'lumotlar.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti "Turizm va sport vazirligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida" qarori, 2021.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti "Etnosport turlarini ommalashtirish va rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" qarori, 2022.
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti "Kurash milliy sport turini rivojlantirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" qarori, 2024.